

Findes internationalt tegnsprog? Både ja og nej!

Af Janne Boye Niemelä 8. februar 2011 • I kategorien [Tegnsprog](#) •

Døve klapper af verdens første opera på ’internationalt tegnsprog’ i Vejle, maj 2009

På Ole Stig Andersens opfordring (næsten for to år siden, undskyld Ole!) vil jeg her prøve at forklare, hvorfor der alligevel blev skrevet "internationalt tegnsprog"/"internationale tegn", da [verdens første opera på tegnsprog](#) blev opført i Vejle i maj 2009 på internationalt tegnsprog. Dette til trods for at vi ved, at dansk tegnsprog eller andre udenlandske tegnsprog ikke er internationale. Ole satte derfor [spørgsmål](#) ved, hvad det såkaldte internationale tegnsprog var for en størrelse.

Ole har ret i, at dansk tegnsprog ikke er internationalt, hvilket også gælder andre tegnsprog i udlandet på grund af kulturforskelle m.m.

Vi har for eksempel ikke samme tegn for *æg* som i American Sign Language (ASL). [Deres tegn for æg](#) ligner den bevægelse, man laver, når man "knækker" et æg, mens [det danske tegn for æg](#) ligner den bevægelse, vi udfører, når vi banker på ægget med en ske. Vi danskere spiser helt sikkert også spejlæg, men tegnet med at banke på ægget "kom først". Der er altså som regel flere mulige processer i spil, når tegn bliver skabt. Der er jo mange måder at beskrive et æg på – æg, som bliver lagt af en høne eller æg, som bliver "knækket" på kanten af en skål, eller hvad ved jeg.

Men døve og nogle hørende kan stadig kommunikere meget sammen på tværs af sproggrænserne – trods sprogforskellene – som Britta Bergmann (professor i svensk tegnsprog, Stockholm) siger. Specielt i Europa og USA, hvor kulturerne næsten er ensartede. Hun har fx oplevet, at en svensk døv mand og en døv italiensk kvinde talte om maden var god, om vejret var godt, og derudover diskuterede de kvindesyn og dobbeltmoral. Hun så avancerede emner blive diskuteret, som egentlig burde kræve, at samtalepartnere taler samme sprog, men det er altså noget, som døve kan, hvis man er DYGTIG til at beskrive ting, personer, dyr, handlinger osv. I stil med at skulle beskrive et æg som i eksemplet ovenfor. Disse beskrivelser/tegn er ikoniske. Det er altså ikke noget, som døve bare kan, da det kræver øvelse. Man forudsættes ligeledes at have et godt tegnsprog.

Der er dog en anden måde at kommunikere på, det er hvad jeg vil kalde tværnationalt tilpassede tegn. Som eksempel kan nævnes en situation, hvor døve lingvister/undervisere i 1995 var samlet på en konference i Paris. Her anvendte vi alle det franske tegn for ja under hele ugens forløb. Det var blevet en "aftale" blandt deltagerne. Nogle måneder senere mødte jeg et par folk, som også deltog i konferencen. I dette tilfælde brugte vi ikke det franske tegn for ja, eftersom vi ikke var i Frankrig, da vi mødtes, og det omgivende folk, som vi var sammen med i Paris, var der ikke. Vi imiterede i stedet hinandens tegn for ja. (Vi fandt nemlig hurtigt ud af, hvordan man kunne "tegne" ja på dansk tegnsprog eller på øvriges tegnsprog).

Der opstår altså mange tværnationalt tilpassede tegn, når døve med mindst to forskellige tegnsprog taler med hinanden. Hvis man vil udtrykke et tegn, den anden ikke forstår, så må man først beskrive det med ikoniske bevægelser (som beskrevet ovenfor), indtil den anden har fundet ud af, hvad det er man ønsker at sige, så giver den anden oftest sit hjemlands tegn, så bruger de efterfølgende begge det tegn i resten af samtalen. Hvilke tværnationalt tilpassede tegn, der opstår i en kommunikation, afhænger af sted, tid og samtalepartnere. Hvis to personer møder hinanden mange gange, vil der opstå en del "aftalte" tegn imellem de to, men så snart en af dem møder en anden, vil de aftalte tegn med stor sandsynlighed ikke blive brugt.

Begreberne internationalt tegnsprog eller internationale tegn er allerede udbredt blandt døve. Med disse begreber menes den kommunikation, man fører, med beskrivelser og tværnationalt tilpassede tegn. Altså kommunikerer man med hinanden over sproggrænserne. Nogle siger, at der ikke er tale om internationalt tegnsprog, da dette ville betyde, at man havde en struktureret sproggrammatik, hvilket ikke er tilfældet – i hvert fald ikke endnu. Derfor foretrakkes begrebet *internationale tegn* frem for *internationalt tegnsprog*, men disse begreber er stadig misvisende, fordi mange af tegnene ikke er leksikaliserede.

Seneste sprognyheder

4/5	Sprogforskerne fandt en skat i skoven politiken.dk
27/4	Lille indsats styrker små børns sprog www.dr.dk
26/4	Lad os komme det danske 'jantekomma' til livs politiken.dk
23/4	Ud med sproget - Berlingske Mener www.b.dk
20/4	Unikt runefund i centrum af Odense videnskab.dk

4/1	John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 www.nytimes.com
10/8	Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice www.theguardian.com
20/5	Bill Funding Native Language Programs Passes mtpr.org
17/5	Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music wam.org.au
13/5	Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sproguseet.dk på et større kort

Mere i kategorien 'Tegnsprog'

Kan sprogvidenskab redde liv? – Om taktilt tegnsprog

Ordbog over Dansk Tegnsprog i fare for at lukke

Indiansk prærietegnsprog i Nordamerika

Derfor er der lyd på *Nyheder på Tegnsprog*

Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?

Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish

Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet

Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?

Monica Scheuer til Jødiske efternavne

jane til Jødiske efternavne

InglêS til Sprogene i Mozambique

Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?

Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?

Henrik Klindt-Jensen til Ded borrijnholska måled

Artikler om

Der findes dog visse tegn, som er blevet meget almindelige at bruge i internationale sammenhænge, men de fleste af tegnene er imiteret fra andre tegnsprog, fx American Sign Language (ASL). Der er blevet lavet en undersøgelse heraf. Undersøgelsen blev foretaget, da tre tolke under en konference skulle tolke til "internationalt tegnsprog". Alle anvendte tegn blev tjekket og henført til et leksikaliseret tegn fra et eller flere tegnsprog i hele verden. Der er dog stadig mange i verden, som står ved at kalde det for "internationale tegn". Det bliver svært at lave om på. Man er også stadig uenige i, hvad "internationale tegn" er for en størrelse!

Med hensyn til den finske tegnsprogsopera på "internationalt tegnsprog" var det min opfattelse, at der blev anvendt flere ikoniske beskrivelser og muligvis de tegn, som er almindelig konsensus at bruge i internationale sammenhænge, muligvis tegn fra ASL. Det er ikke sikkert, at alle i publikum forstod, hvad der blev sagt. Det afhænger af, hvor ofte døve møder andre døve med andet tegnsprog. Man skal altså have en del erfaringer i at tale med udenlandske døve i bagagen.

Jeg mener altså, at der indgår to trin, når døve med mindst to forskellige sprog mødes:

1. Ikoniske beskrivelser af ting, personer, dyr, handlinger m.fl.
2. Tværnationalt tilpassede tegn

Det kan til sidst fortælles, at man i 1975 forsøgte at oprette et standardiseret internationalt tegnsprog, som fik navnet [Gestuno](#), svarende til det talte sprog esperanto, ved at udgive en ordbog, indeholdende ca. 1.500 tegn. Men eftersom bogen ikke indeholdt grammatiske forklaringer, kunne det ikke betragtes som værende et sprog. Idéen fik heller ikke stor opbakning og svandt ind.

Referencer

- Bergmann, Brita. 2010. *Teckenspråket är inte hela världen, men är teckenspråket internationellt?* TV-program, udsendt i Svensk Television (SVT), den 30. maj 2011.
- Engberg-Pedersen, Elisabeth. 1991. *Lærebog i Tegnsprogs grammatik*. Anden udgave. København: Center for Tegnsprog og Tegnstøttet Kommunikation – KC.
- Gestuno: International Sign Language of the Deaf, Langage Gestuel International des Sourds*. 1975. The British Deaf Association. Carlisle.
- Haualand, Hilde. 2007. *The two-week village: The significance of sacred occasions for the deaf community*. In Ingstad & Whyte (Eds.). *Disability in local and global worlds*. Californien: University of California Press.

Janne Boye Niemelä, ungdomskonsulent
[Danske Døves Ungdomsforbund](#)

Læs også:

1. [Verdens første opera på tegnsprog opføres i Vejle](#) Lørdag den 2. maj opfører den finske døvetheatergruppe Teatteri Totti den romantiske opera The Hunt of King Charles på "internationalt tegnsprog" på Vejle Musikteater. Der er et par tankevækkende ting...
2. [Ordbog over Dansk Tegnsprog i fare for at lukke](#) Ordbog over Dansk Tegnsprog er i fare for at blive lukket, såfremt der ikke snarest skaffes midler til den fortsatte drift...
3. [Døvblindblevne og tegnsprog](#) Personer der er døvblinde har en kombineret syns- og hørenedsættelse, som begrænser deres deltagelse i samfundet. I stedet for at bruge syns- og høresanserne må de støtte sig til deres...
4. [Derfor er der lyd på Nyheder på Tegnsprog](#) Nyheder på Tegnsprogs målgrupper er todelt: Først og fremmest henvender vi os til de ca. 5000 døve i Danmark. Men derudover henvender vi os til alle hørende, der vil se...

Tagget med: [døve](#), [handicap](#), [ikonicitet](#), [opera](#), [oversættelse](#), [Plansprog](#), [Tegnsprog](#)

1 kommentar

Jens S. Larsen

8. februar 2011 • 08:11

"Internationale tegn" må være det der i de hørendes verden svarer til "pidgin". Man kan sikkert lære mere om pidgin ved at studere de døves version end de hørendes, for der er masser af fordomme om pidgin. Men dertil kommer at der er masser af fordomme om døvesprog i almindelighed – og så er der ikke plads til specielle fordomme om døvepidgin.

Svar

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

aktuelle sprog [Alfabeter](#) [Anmeldelser](#) [arabisk](#)

[Biblen](#) [bogstaver](#) [børn](#) [Danmark](#) **Dansk** [Dialekter](#) [engelsk](#) [esperanto](#) [Formidling](#) [fransk](#) [identitet](#)

[konsonanter](#) [Medier](#) [modersmål](#) [Musik](#) [Navne](#) [norsk](#) **Ord**

[ordbøger](#) [ordforråd](#) [oversættelse](#) [Plansprog](#) [religion](#)

[romanske sprog](#) [russisk](#) [Sjov](#) [skriftsprog](#) [sprogdød](#) [Sproggeografi](#)

[sprogkort](#) **Sprogpolitik** [sprogteknologi](#)

[svensk truede sprog](#) [tv](#) [tyrkisk](#) [tysk](#) [Udtale](#)

[Underholdning](#) [video](#) [vokaler](#)

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
november 2014	LL-Map: Language and Location
maj 2014	Minority Rights Group
marts 2014	Omniglot. Writing Systems and Languages of the World
februar 2014	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
oktober 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
august 2013	
marts 2013	
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	
juli 2012	
juni 2012	
maj 2012	
april 2012	
marts 2012	
februar 2012	
januar 2012	
december 2011	
november 2011	
oktober 2011	
september 2011	
august 2011	
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	
december 2009	
november 2009	
oktober 2009	
september 2009	
august 2009	
juli 2009	
juni 2009	

[Hjemmeside](#)

[maj 2009](#)

[april 2009](#)

[marts 2009](#)

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.